

A KADRO

Eğitim Kurumları

BAKIRKÖY

İletişim Adresi

Cevizlik Mahallesi İstanbul Cad.

Mor Sümbül Sokak No. 25

Bakırköy / İstanbul

Tel (Pbx): 0 (212) 542 30 00

E-mail: info@akadroegitim.com

İletişim ve Bilgi Hattımız : 0 (850) 346 46 40

www.akdrue.com

Yazar

Mehmet YILDIZ **Instagram:** myildiz.kpss.maliye / **Youtube:** mehmetyildiz-maliye

Facebook Grup: kpssaplatformu / **E-mail:** mh.yildiz@hotmail.com

Grafik Tasarım

Sima HEDAYATI

ISBN

978-625-97647-7-1

Baskı

BASKI & CİLT- BULUT DİJİTAL MATBAA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.

Musalla Bağları Mh. İnciköy Sk. No.1/A Selçuklu/KONYA

KTB Sertifika No: 48120

Bu eserin yayın hakkı A Kadro Özel Eğitim Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz kısmen de olsa yayınlanamaz.

ÖNSÖZ

Sevgili Arkadaşlar,

“**Soru-Yorum Maliye Çözümlü Soru Bankası**” kitabı, Kamu Personeli Seçme Sınavı’na (KPSS) ve kurum sınavlarına hazırlık çalışmalarınızı **sistemik ve pratik hale getirip, bilgiyi anlayarak öğrenmenize yardımcı olmak** amacıyla hazırlanmıştır.

Bu kitaptaki sorularda, **sınav kaygınızı** azaltırken, işlevsel bilginizi sınavlara ve meslek yaşamınıza kolayca taşıyabileceğiniz **örnekler bulunur. Ayrıca bu baskımızda ilave olarak, genel tarama testlerine, denemelere ve ders çalışmayı ve bilgiyi öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirebilmek amacıyla bulmacalara yer verilmiştir.**

Kitabımızda **indeks şeklinde düzenlenmiş içindekiler kısmı, ilgilendiğiniz konunun sorularına daha hızlı ulaşmanıza ve ihtiyacınız olan bilgiyi kısa sürede öğrenmenize yardımcı olacaktır.**

Soruların **konu bütünlüğü** içinde kapsamlı bir biçimde sıralanmış olması, çalışma sürecinizde **bilisel yapınıza uygun** bir düzende ilerlemenizi destekleyecektir.

Son yıllarda gerek ÖSYM gerekse kamu kurumları tarafından yapılan sınavlarda siz adayların karşılaştıkları sorular daha çok; mantıksal düşünme, soyutlama tekniğini kullanabilme, özelleştirme ve genelleştirme becerisini ölçme, bilgiyi nicel verilerle ortaya koyup bağımsız ve yaratıcı düşünme becerileri ile soruları çözebilme gibi tekniklere yönelik sorular sorulmaya başlanmıştır. Bu amaçla kitabımızın son baskısında **“Yeni Nesil Sorular”** başlığı altında maliye dersi içeriğinde yer alan her bölüme ait soru ve çözümleri eklenmiştir.

Güncellenen Soru – Yorum Maliye Çözümlü Soru Bankası, kitabın yeni basım tarihine kadarki tüm güncel sirkü ve bilgilerin yanında gerek kanun, gerekse Cumhurbaşkanı Kararnameleri ve Cumhurbaşkanı Kararlarındaki değişiklikleri içermektedir.

Kitabın hazırlanma sürecinde **maliye alanındaki en temel akademik kaynaklardan** ve sınavlarda **çıkış soruların** konu içeriklerinden yararlanılmıştır. Sınavlara hazırlanan **siz değerli öğrencilerimizden gelen talepler, yılların vermiş olduğu birikim ve deneyimlerle birleştirilmiş** ve soruların çözümlerinde **sade, yalın ve anlaşılır bir anlatım tarzı tercih** edilmiştir. Ayrıca soru çözümlerinde **doğru seçenek yanında diğer seçeneklerin de açıklamalarına** yer verilerek soru çözüm sürecinin aynı zamanda bir öğrenme yaşantısına dönüştürülmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple, hazırlık sürecinizin **daha verimli geçmesi** açısından **tüm soruların çözümlerini de okumanız önerilmektedir.**

Tüm titiz çalışmalara rağmen kitapta karşılaşılabileceğiniz **hata ve eksiklikler** ile **tüm soru ve önerilerinizi** **mh.yildiz@hotmail.com** adresine iletebilirsiniz.

Gireceğiniz tüm sınavlarda başarılar dilerim.

“Başarı amacın yoksa amacı olan insanların başarısı için araç olursun. Araç olma amaç bul, farkındalık yarat ve kendini keşfet. Öyle ya da böyle kalan zamanda bilgilileri değil bilgileri öğren. Emeğine, enerjine, zamanına sahip çık ve onu öyle bir kullan ki rakibine çaldırma. Bu kalabalıkta ya kendini imha edecek ya da inşa edeceksin. Çünkü herkes kapıda ve zili çalma peşinde. İnşa etmek istiyorsan düşünmeden ışığını yak, anahtarı bul ve zili çalmadan anahtarı çevir, kapıyı aç. Başarı da sende başarısızlık da. Kendi kendini yen ki KPSS ve kurum sınavları yenilsin...”

Mehmet YILDIZ
A KADRO EĞİTİM KURUMLARI

1. Kamu maliyesinin amaçlarından hangisi, israfın önlenmesi ve maliyetlerin minimize edilmesini sağlamayı hedefler?

- A) Kaynak kullanımında etkinliğin sağlanması
- B) Gelir dağılımında (bölüşümde) adaletin sağlanması
- C) Ekonomik istikrarın sağlanması
- D) Ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanması
- E) Regülasyon ve deregülasyon

ÇÖZÜM

Kamu maliyesinin birincil ekonomik amacı kaynak kullanımında etkinliğin sağlanmasıdır. Bu amaç, toplumsal refahın gerçekleştirilmesine ve kaynakların optimal dağılımını amaçlar.

Kamu Maliyesinin Amaçları

a. Kaynak Kullanımında Etkinliğin Sağlanması

- Kamu Maliyesinin birincil ekonomik amacıdır.
- Bu amaç, kaynakların etkin kullanımı ile ilgili olup, israfının önlenmesi ve maliyetlerin en az düzeyde gerçekleşmesini sağlamaya yöneliktir.
- Kaynak kullanımında etkinliğin sağlanması toplumsal refahın sağlanmasını ve kaynakların optimal dağılımını hedefler.

b. Gelir Dağılımında (Bölüşümde) Adaletin Sağlanması

- Kamu maliyesinin birincil sosyal amacıdır.
- Devlet, mali araçları kullanarak (kamu harcamaları, vergi, borçlanma ve bütçe) gelir ve servet dağılımında etkinliğin sağlanmasını amaçlar. Artan oranlı vergi uygulamaları ile yüksek gelirlilerden elde edilen kaynaklar düşük gelirliye aktarılıp gelir dağılımı denkleştirilmeye çalışılır.

c. Ekonomik İstikrarın Sağlanması

- Kamu Maliyesinin kısa dönemli bir amacıdır.
- Ekonomik istikrarın sağlanabilmesi tam istihdam ve fiyat istikrarının sağlanması ile gerçekleşebilir.

- Tam istihdamın sağlanması, işsizliğin doğal işsizlik düzeyine getirilmesi ile mümkündür.
- Fiyat istikrarının sağlanması, fiyatlar genel düzeyindeki dalgalanmaların önüne geçilebilmesi ile söz konusudur.

d. Ekonomik Büyüme ve Kalkınmanın Sağlanması

- Kamu Maliyesinin uzun dönemli bir amacıdır.
- Büyüme; ekonomide belli bir dönemde (genelde bir yıl) ortaya çıkan ulusal gelir artışını ifade eder.
- Kalkınma, bir ülkenin hem ulusal gelirindeki artışı ve hem de ülkenin yapısındaki kültürel, sosyal, politik, dini ve geleneksel değişiklikleri ifade eder.

YANIT A

2. Gelir dağılımında adaletin sağlanması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kamu maliyesi aracılığı ile yüksek gelirli sosyal sınıflardan düşük gelirli sosyal sınıflara doğru yapılan bir gelir transferi, bölüşümde eşitsizliği azaltır.
- B) Servet üzerinden alınan vergiler, gelir dağılımında adaletin sağlanması ve yoksulluk sorununun azaltılmasına yardımcı olur.
- C) Vergilemeden sağlanan gelirin devlet tarafından, iç borç faiz ödemesi şeklinde ekonomiye aktarılması gelir dağılımındaki eşitsizliği azaltır.
- D) Artan oranlı vergileme ile elde edilen kamu gelirlerinin, düşük gelirli sosyal sınıfların yararlandığı mal ve hizmetlere harcanması, gelir dağılımındaki eşitsizliği azaltabilir.
- E) Gelir dağılımında adaletin sağlanması yönündeki politikalar, gelirin bir fonksiyonu olan harcamaların artmasına neden olduğundan efektif talebi artırarak ekonominin durgunluktan çıkmasına yardımcı olur.

ÇÖZÜM

A, B, D ve E seçenekleri gelir dağılımında adaletin sağlanabilmesi için devletin uygulanacağı bir politika olarak kabul edilir. Ancak C seçeneğindeki ifade yanlıştır. Kamu gelirleri içinde en büyük paya sahip olan vergilerin, borç faiz ödemesi şeklinde devlete borç veren ekonomik birimlere aktarılması, gelir dağılımındaki dengesizliğin azalmasına değil artmasına sebep olacaktır. Çünkü devlete borç veren kesimlerin çoğunlukla yüksek gelir grubuna dâhil olan birimler olduğu düşünülürse, bu birimler devlete borç vererek elde edecekleri faiz geliri ile birlikte yüksek karlar elde edeceklerdir. Bu durum, yüksek gelir grupları ile alt ve orta gelir grupları arasındaki gelir dağılımı eşitsizliğinin artmasına neden olacaktır. Bu nedenle, vergilemeden sağlanan gelirin devlet tarafından, iç borç faiz ödemesi şeklinde ekonomiye aktarılması gelir dağılımındaki eşitsizliği azaltmayacak aksine arttıracaktır.

Devletin, yüksek gelirli sosyal sınıflardan kamu maliyesi aracılığı ile elde ettiği gelirleri düşük gelirli sosyal sınıflara aktarması, düşük gelirli sosyal sınıfların gelir durumunu iyileştirecek bu da gelir dağılımında eşitsizliği azaltacaktır (A seçeneği).

Servet, kişinin belirli bir anda sahip olduğu tüm iktisadi mal varlığıdır ve ödeme gücünün göstergelerinden biridir. Bu anlamda servet veya servet unsurlarından alınan vergiler, alt gelir grupları üzerinde olumsuz etki yaratmayacak, üst gelir grupları ile aralarında oluşmuş gelir dağılımı farklılıklarını azaltacaktır (B seçeneği).

Artan oranlı vergilerden elde edilen kamu gelirlerinin, düşük gelir gruplarının mal ve hizmet ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kullanılması gelir dağılımındaki eşitsizliği azaltıcı etki yaratır (D seçeneği).

Ekonominin durgunluk dönemlerinde, gelir dağılımının düzeltilmesi yönünde uygulanan maliye politikası, düşük gelir gruplarının satın alma gücünü arttıracaktır. Bu durum toplam talebin ve dolayısıyla istihdamın artmasına sebep olacak ve bu sayede ekonomi genişleme dönemine girecektir (E seçeneği).

YANIT C

3. Devletin mali araçları kullanırken enflasyonu azaltmak ya da ekonomide ortaya çıkan fiyat dalgalanmalarını engellemek amacı, aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Ekonomik istikrar
- B) Ekonomik kalkınma
- C) Ekonomik büyüme
- D) Gelir dağılımı
- E) Regülasyon

ÇÖZÜM

Fiyat istikrarı bireylerin, yatırım, tüketim ve tasarrufa yönelik kararlarında dikkate almaya gerek duymadıkları ölçüde düşük bir enflasyon oranını ifade eder. Fiyat istikrarı sadece düşük enflasyon oranına ulaşmayı değil; o oranın sürdürülmesini de kapsar. Ancak düşük enflasyon oranının belirli bir süre sürdürüldüğü ortamlar fiyat istikrarının sağlandığı ortamlar olarak kabul edilir. Fiyatlarda ortaya çıkabilecek bir istikrarsızlık, ekonomik ve buna bağlı olarak sosyal amaçlara ulaşılmasına engel oluşturabilecektir. Bu amaçla devlet, kamu maliyesi amaçlarından ekonomik istikrara ulaşabilmek için ekonomik dalgalanmaları ortadan kaldırmaya çalışır.

YANIT A

4. Ekonomik büyüme ve kalkınma arasındaki temel fark aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

- A) Ekonomik büyüme, emek, sermaye ve teknolojik gelişmeyle ilgiliyken ekonomik kalkınma enflasyon oranının düşürülmesini ifade eder.
- B) Ekonomik büyüme niteliksel özelliklerle ilgiliyken ekonomik kalkınma daha çok niceliksel özelliklerle ilişkilidir.
- C) Ekonomik büyüme toplumsal refahın artması anlamına gelirken, ekonomik kalkınma gayri safi milli hâsılının rakamsal olarak artmasını ifade eder
- D) Ekonomik büyüme uzun dönemli amaçları kapsarken, ekonomik kalkınma kısa dönemli amaçlarla ilgilidir.
- E) Ekonomik büyüme bir ülkedeki gayri safi milli hâsıladaki reel artışlarla ilgiliyken, ekonomik kalkınma reel gayri safi milli hâsıladaki artışlarla birlikte sosyo-ekonomik, kültürel ve siyasal yapıda ortaya çıkan toplumsal refah artışıyla ilgilidir.

ÇÖZÜM

Ekonomik büyüme daha çok gayri safi milli hâsıla ile ilgili bir kavramdır. Yani ekonomik büyüme, ülkelerin sayısal olarak bir önceki yıla göre ürettiği nihai malların toplam değerindeki değişiklik ile ilgilidir. Ekonomik kalkınma ise sayısal büyümeden çok, o ülkenin kültürel, eğitim, sağlık, beslenme gibi açılardan gelişmesine dikkat çekerek, insani gelişim endeksi gibi yaşın, eğitimin ve nüfusun belirleyici olduğu endeksleri belirler ve bu koşulları gerçekleştirilmeye çalışır.

YANIT E

- 5. I. Piyasada hizmet veren firmaların sayısını, belli bir lisans ve ruhsat adedinde sabitleyecek miktar kontrolleri
- II. Özel sektör yatırımlarına teşvik uygulamaları ile sübvansiyonlar sağlanması
- III. Topluma sunulan hizmet kalitesindeki kötümleşmeyi engellemek için belirli üretim standartlarının sağlanma zorunluluğu
- IV. İş güvenliğini sağlama ve çalışma hayatında oluşabilecek olumsuz riskleri ortadan kaldırmak amacıyla yasaların çıkarılması

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri, ekonomik amaçlı regülasyonlara örnek teşkil eder?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Regülasyon devletin, gerçekleştirmeyi amaçladığı ekonomik ve sosyal amaçlara ulaşmak için, doğrudan müdahale yoluyla iktisat politikası araçlarını kullanmasıdır (düzenlemesidir). Miktar kontrolleri, fiyat kontrolleri, döviz kuru kontrolü, uluslararası ticaretteki tarifeler, bazı sektörlerde sübvansiyonların verilmesi, piyasaya giriş ve piyasadan çıkışın düzenlenmesi, belirli sektörlerde yasal tekellerin oluşturulması, sübvansiyonların verilmesi, ekonomik regülasyonlara örnek olarak verilebilir.

Regülasyonlar literatürde, ekonomik ve sosyal regülasyonlar olarak iki grupta ele alınmaktadır.

- **Ekonomik Regülasyonlar:** Devletin hem piyasa yapısını düzenlemek hem de piyasa davranışlarını etkileyebilmek amacıyla düzenlemeler yapmasına ekonomik regülasyonlar denir. Miktar kontrolleri, döviz kuru kontrolü, uluslararası ticaretteki tarifeler, bazı sektörlerde sübvansiyonların verilmesi vb. örnek olarak gösterilebilir.
- **Sosyal Regülasyonlar:** Devletin, toplumsal hakları korumaya ve refahı artırmaya yönelik faaliyetlerde bulunup düzenlemeler yapmasıdır. Örneğin; sağlık olanaklarını iyileştirmek, güvenliği sağlamak, çalışma şartlarını iyileştirmek, çevre kirliliğini azaltmak, işçi ve tüketici haklarına yönelik düzeltmeler yapmak vb.

I ve II. öncüllerde yer alan ifadeler ekonomik regülasyonlara örnek oluştururken, III. ve IV. öncüllerdeki ifadeler sosyal regülasyona örnek olarak verilebilir.

YANIT C

6. Aşağıdakilerden hangisi, deregülasyon kavramı için doğru bir ifade değildir?

- A) Deregülasyonun amacı, kamu kesimiyle piyasa arasındaki mesafeyi açmak, serbest piyasa ekonomisini hâkim kılmaktır.
- B) Deregülasyonun temelinde, Adam Smith'in görünmez el prensibi yatar
- C) Deregülasyon, her piyasada ayrı ayrı inceleterek uygulama alanı bulması gereken bir kavramdır.
- D) Deregülasyon uygulamaları devletin sosyal görevlerini ve rolünü önemli ölçüde geri kazandırmaktadır.
- E) Deregülasyonlar, ekonominin üzerindeki siyaset baskısını önemli ölçüde azaltmaktadır.

ÇÖZÜM

Deregülasyon, kamu gücünün özel sektöre ve sermayeye devredilmesi yönünde yapılan yasal düzenlemeler ve devletin karar alanının daraltılmasıdır. Klasik iktisadi anlayışı barındırdığından deregülasyonun temelinde Adam Smith'in görünmez el prensibi yatar. Deregülasyonlar, piyasanın işleyişiyle ilgili kanunların ve kuralların piyasanın sağlıklı işleyişini engellemeye başladığı düşünülen noktada, tamamen ya da kısmen uygulamadan kaldırılması anlamına gelir. Ayrıca deregülasyonlar, kamu gücünün karar alanını daraltan yasal uygulamalardır. A, B, C ve E seçenekleri, deregülasyon kavramı için doğru ifade iken D seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü deregülasyon uygulamaları, devletin geleneksel rolü ve görevlerini önemli ölçüde geri kazandırmaz aksine ortadan kaldırmayı amaçlar.

YANIT D

7. Faktör miktarındaki artışa bağlı olarak ortaya çıkan ve geleneksel teknikleri dikkate alarak ekonomik büyümeyi amaçlayan model aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sürdürülebilir Büyüme
- B) Yansız Büyüme
- C) İntansif Büyüme
- D) Yoğun Büyüme
- E) Ekstansif Büyüme

ÇÖZÜM

Ekonomik büyüme, bir ekonomide üretilen mal ve hizmet miktarındaki artış ile ekonominin reel gelir düzeyindeki artışları ifade etmektedir. Ekonomik büyüme temelde üç süreçte gerçekleşir;

1. **Ekstansif Büyüme:** Emek, sermaye, doğal kaynaklar ve müteşebbis gibi üretim faktörlerinin miktarının artışına bağlı olarak ortaya çıkan ve kısa vadeli olan büyümedir. Bu büyüme sürecinde genellikle geleneksel tekniklerden yararlanılır ve az gelişmiş ülkelerde görülen yaygın bir büyüme modelidir.
2. **İntansif büyüme:** Klasik büyüme sürecinden bilgi, teknoloji, verimlilik artışı gibi faktörlere dayalı olarak gelişen ve uzun vadeli olan bir büyüme modelidir. Daha çok gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan bu büyüme modelinde bilimsel ve modern tekniklerden yararlanılır.
3. **Sürdürülebilir Büyüme:** Beşeri ve doğal kaynakları geliştirip, çevreyi ve ekolojik dengeyi, fiyat istikrarını bozmadan oluşturulabilecek bir büyümedir. Ekonomik göstergeler ile makroekonomik dengelerdeki uyumu sağlayarak ülkenin kaynaklarını verimli kullanarak uzun süreli ekonomik büyümeyi amaçlar.

YANIT E

8. Kamusal faaliyetler hakkında oluşturulan ve aşağıda yer alan geleneksel yaklaşımlardan hangisi, giderlerin yapılması ve gelirlerin toplanması ile ilgili hukuki ve idari düzenlemeleri içermektedir?

- A) Kurumsal yaklaşım
- B) Değişim yaklaşımı
- C) Gelir yaklaşımı
- D) Yapısal yaklaşım
- E) Refah yaklaşımı

ÇÖZÜM

Kurumsal Yaklaşım, devlet faaliyetlerini hukuki ve idari açıdan ele alan yaklaşımdır ve vergilerin tahsili, kamu harcamalarının yapılması gibi konuları inceler.

Kamu Maliyesi İle İlgili Geleneksel Yaklaşımlar

- a. **Kurumsal Yaklaşım:** Kamuda yürütülen faaliyetleri hukuki ve idari bakış açısından inceler. Vergilerin uygulamaya konulması ve toplanması ile ilgili düzenlemeleri ele almasının yanında, kamu fonlarının kullanımı ile de ilgilenir. Klasik İktisadi düşünceye ait görüşlere yer verdiği için, devlet faaliyetlerinin sınırlı olması ve kanunlarla devletin rolünün sınırlandırılması gerektiğini savunur.
- b. **Yapısal Yaklaşım:** Kamu maliyesi ile ilgili konuların ekonomik açıdan incelenmesine yöneliktir. Vergilerin hangi kanunlara göre toplandığı ve harcıdığından çok vergilerin piyasaya nasıl yansıdığı ile ilgilenir.
- c. **Değişim Yaklaşımı:** Değişim Yaklaşımının öncüsü Lindahl'dır. Lindahl'a göre vergiler, devletin sağladığı hizmetlerin bir karşılığı olarak alınmalıdır.
- d. **Refah Yaklaşımı:** Kamu maliyesini kullanarak toplum refahının mümkün olabilecek en üst refah seviyesine çıkarılması ve hiç kimsenin durumundan fedakarlık yapılmadan (azaltılmadan) toplum refahının artırılması gerektiğini savunmaktadır.
- e. **Gelir Yaklaşımı:** Bu yaklaşımda, devlet faaliyetinin milli geliri azaltıcı ve arttırıcı etkileri incelenmektedir. Fonksiyonel maliye ile ilişkilendirilen bu yaklaşım, kamusal faaliyetlerin milli gelir üzerinde oluşturabileceği azaltıcı ve arttırıcı etkileri analiz eder.

YANIT A

9. Devlet faaliyetleri yürütülürken toplum refahının maksimize edilmesini ve en optimal noktaya ulaştırılmasını, hiçbir bireyin refahından fedakarlık yapmadan toplum refahının artırılmasını amaçlayan geleneksel yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değişim yaklaşımı
- B) Yapısal yaklaşım
- C) Gelir yaklaşımı
- D) Kurumsal yaklaşım
- E) Refah yaklaşımı

ÇÖZÜM

Devlet faaliyetleri ile toplum refahının nasıl maksimize edilmesi gerektiğini öngörmekte olup, bireylerin refahlarını azaltmadan toplum refahının artırılmasını amaçlamaktadır.

YANIT E

10. Kamu maliyesi ile ilgili günümüz yaklaşımlarından hangisi, kamu maliyesinin yalnızca sosyal ve ekonomik boyutu ile ilgilenir?

- A) Sosyal Yaklaşım
- B) Psikolojik Yaklaşım
- C) Hukuki Yaklaşım
- D) İktisadi Yaklaşım
- E) Siyasi Yaklaşım

ÇÖZÜM

Kamu maliyesini açıklamaya yönelik olarak geliştirilen modern (çağdaş) yaklaşımlardan biri olan İktisadi Yaklaşım, devlet faaliyetlerinin sadece ekonomik ve sosyal yönünü ele alır. Önemli temsilcileri; Dalton, Musgrave, Pigou, Hicks, gibi iktisatçılardır.

Kamu Maliyesi İle İlgili Modern (Çağdaş) Yaklaşımlar

- a. **Hukuki Yaklaşım:** Kamusal mal ve hizmetlerin üretim ve dağıtımını gerçekleştirilirken, finansmanının nasıl ve hangi kaynaktan sağlanacağı, sunulan mal ve hizmetlerin topluma nasıl bir mali yükümlülük yükleyeceğini açıklamaya çalışır.

- b. İktisadi Yaklaşım:** Kamu faaliyetlerinin ekonomi üzerinde yarattığı etkileri analiz eden bir yaklaşımdır. İktisadi Yaklaşım kamusal mal ve hizmetlerin; gelir dağılımı üzerindeki etkilerini, ekonomik büyüme ve kalkınmanın sağlanma yollarını, kaynak kullanımında etkinliğin nasıl sağlandığını inceler.
- c. Siyasal Yaklaşım:** Kamu kesiminde kararların siyasal süreçte belirlenmesinin sonucu olarak kamu maliyesi, siyasal süreçte ortaya çıkan toplumsal tercihler ile kamusal mal ve hizmetlerin üretimi - tüketimi ile ilgili kararlara yön verir.
- d. Psikolojik ve Sosyolojik Yaklaşım:** Mali olayların ekonomik, psikolojik ve davranışsal olarak birbirlerinden etkilendiğini varsayan bu yaklaşıma göre, mali politikalar uygulanırken bu politikaları, ülkelerin psikolojik ve sosyolojik yapılarına adapte etmek gerekir.

YANIT D

11. Merkantilist yaklaşımın, nüfusun arttırılması yönündeki politikaları teşvik etmesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emek arzının arttırılması amacıyla ücretleri ve dolayısıyla üretim maliyetlerini düşürüp, ihracatı arttırmayı hedeflemeleri
- B) Köleliği ortadan kaldırıp sosyal hayatı iyileştirmek istemeleri
- C) Çocuk emeğinden yararlanmamak düşüncesiyle yetişkin nüfusun emek arzını arttırmak istemeleri
- D) Nüfus artışıyla birlikte ücretlerin asgari düzeyine çıkmasını istemeleri
- E) Vergi gelirlerini, artan nüfusla orantılı bir şekilde azaltmak istemesi

ÇÖZÜM

Merkantilistler ülke nüfusunun arttırılması yönünde politika izlerler. Nüfusun arttırılması, rahatça emek bulmayı sağladığı ve düşük ücretle çalıştırılma olanağı yarattığı için önemlidir. Nüfusun artması, işgücü arzını arttırıp maliyetleri düşüreceğinden ihracat gelirlerinin artacağını savunurlar. Merkantilizm, 16. yüzyıl ile 18. yüzyıl arasındaki dönemde gelişen iktisadi düşüncelerin bütünüdür.

Merkantilistlerin temel ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz;

- Merkantilizm, değerli madenlerin (altın - gümüş) hâkim olduğu bir ekonomi esasına dayanır.
- Devlet müdahalesini savunan bir doktrindir. Merkantilizm'e göre devlet, ekonomik faaliyetleri yönlendirmeli ve belirlemelidir. Bu nedenle devlet müdahalesini savunan bir anlayıştır.
- Kamu yatırımlarının artması, özel servet artışına ve zenginleşmeye sebep olur. Daha büyük kamu harcamalarının, daha çok istihdam ve daha çok gelir anlamına geldiğinden bu durum üretimi arttıracaktır.
- Ulusal zenginliği, sanayi ve ticaretin geliştirilmesinde görürler.
- Ödemeler dengesi açığı vermek, Merkantilist yaklaşımın en büyük endişelerinden biridir.
- Deniz ticaretinin ve taşımacılığının geliştirilmesi sonucunda, deniz aşırı yerlerde mülkler edinilmesini savunurlar.
- Değerli madenlerin önemli olması, dış ticaretin önem kazanmasına neden olmuş, değerli maden miktarının arttırılması için de ihracatın arttırılması gerektiğini savunmuşlardır.
- İhracatın ithalattan daha büyük olduğu bir ekonomik yapıyı hedeflerler.
- Nüfusun arttırılması yönündeki politikaları teşvik ederler. Nüfus artışı emek arzını arttıracak, dolayısıyla ücretler ve üretim maliyetleri düşecek ve sanayi üretimi ve ihracat artacaktır.
- Madeni paraların ayarındaki farklılıklardan dolayı ortaya çıkan "kötü para iyi parayı kovar" ilkesi (Grassham Yasası), bu döneme ait bir görüştür.
- Merkantilist dönemde mülk gelirleri, vergi gelirlerinden daha önemli finansman kaynağı olmuştur.

YANIT A

12. I. Deniz ticaretinin ve taşımacılığın geliştirilmesi
II. İthalata sınırlama getirilip ihracatın desteklenmesi
III. Değerli madenlerin miktarının artırılmasının toplumsal refahın artmasına neden olacağı
IV. Öncelikli olarak tarımsal faaliyetlerin teşvik edilip yalnızca tarımdan vergi alınması gerekliliği
V. Devletin ekonomide koruyucu ve himayeci rol üstlenmesi

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri Merkantilistlere ait bir görüş değildir?

- A) Yalnız II
B) III ve V
C) I, II, V
D) Yalnız IV
E) I, II ve III

ÇÖZÜM

Tarımsal faaliyetlerin teşvik edilmesi ve yalnızca tarımdan vergi alınması gerektiğini savunan iktisadi görüş Fیزیokratlar Fیزیokratlar Merkantilistlerin aksine, devletin ekonomiye müdahale etmemesi gerektiğini savunarak liberalizmin öncülüğünü yapmışlardır.

YANIT D

13. **Ekonomik büyümenin tarımsal ürün artışı ile olacağını savunan ve ekonomide doğal bir düzenin varlığını kabul eden iktisadi görüş aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Merkantilizm
B) Fیزیokrasi
C) Klasik İktisadi Akım
D) Monetarizm
E) Keynesyen Yaklaşım

ÇÖZÜM

18. yy da ortaya çıkan Fیزیokrasi akımı, doğal düzeni savunur ve ekonomik büyümenin tarımsal ürün artışı ilk sağlanabileceğini ileri sürer. Bu amaçla ekonomide tek verimli alanın tarım olduğunu savunurlar. En önemli temsilcisi Francois Quesnay'dir.

Fیزیokratların Temel Görüşleri;

- Liberal akımın ve dolayısıyla Klasik iktisadi düşüncenin öncüleri olan Fیزیokratlar, maliye ilminin de ortaya çıkışına önyak olmuşlardır.
- Ekonomide var olan doğal bir düzene inanırlar. Bu doğal düzen devlet müdahalesi olmadan kendiliğinden kurulur ve ekonomik sorunlar kendiliğinden ortadan kalkar.
- Müdahaleci ekonomiden ziyade piyasa ekonomisine önem verirler.
- En iyi verginin toprak üzerinden alınacak tek bir vergi olacağını savunurlar. Toprak dışındaki üretim faktörlerinin gerçek bir gelir oluşturmadığını ileri sürerler.
- Devletin borçlanmaması gerektiğini savunurlar.

YANIT B

14. Aşağıdakilerden hangisi fizyokratlara ait bir görüş değildir?

- A) Bireysel hürriyet ve mübadele serbestisini savunurlar
- B) Net hâsılanın sadece tarım olduğunu savunurlar
- C) Ekonomik faaliyetlerin ve sosyal yaşamın, her yerde geçerli değişmez doğal ilkelere tabi olduğunu savunurlar
- D) Devletin yapması gereken, bireylerin faaliyetlerine müdahaleden çok, onları ekonomik faaliyetlerinde serbest bırakmak olmalıdır
- E) Doğal düzenin özel mülkiyete ve devletin ekonomik müdahalesine dayandığını varsayarlar

ÇÖZÜM

Fizyokrasi düşüncesi, merkantilistlerin himayeci ve faydacı düşüncelerine bir tepki olarak doğmuş; bireysel hürriyet ve mübadele serbestisini savunmuştur. Merkantilistlerin sanayiye ve ticarete önem vermelerine karşın, fizyokratlar tarıma önem vermişler ve tarıma dayanan politikalara dönmek istemişlerdir. Fizyokratlara göre, yalnız tarım üretkendir. Fizyokratlar, devletin müdahalesi olmadan var olduklarına inandıkları doğal düzenin kendi kendine kurulacağını savunurlar. Devletin yapacağı iş, bireylerin faaliyetlerine müdahaleden çok, onları ekonomik faaliyetlerinde serbest bırakmak olmalıdır. Böylece doğal düzen kendiliğinden işler. A, B, C ve D seçenekleri fizyokratların ileri sürdüğü görüşler olmasına rağmen, E seçeneği Fizyokrasi anlayışına uyan bir görüş değildir. Fizyokratlar ekonomide doğal bir düzenin var olduğuna inanmasına rağmen, devletin ekonomiye müdahalesinin olmaması gerektiğini savunurlar. Zaten doğal düzen anlayışını savunan bir ekonomik görüşten de devlet müdahalesinin beklenmeyeceği açıktır.

YANIT E

15. Ekonominin tam rekabet piyasası koşulları altında otomatik olarak tam istihdam düzeyinde dengeye geleceğini savunan iktisadi akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Keynesyen yaklaşım
- B) Monetarizm
- C) Klasik iktisadi akım
- D) Fizyokrasi
- E) Post keynesyenler

ÇÖZÜM

Klasik İktisadi Akım, 18. yüzyılın sonlarından 1929 Dünya Ekonomik Buhranı arası döneme kadar hâkim olan iktisadi yaklaşımdır. Devletin hiçbir müdahalesi olmadan, ekonominin kendiliğinden dengeye geleceğini savunan klasik iktisadi yaklaşımın en önemli temsilcisi Adam Smith'dir.

Klasik İktisadi Akımın temel görüşleri;

- Ekonomi sürekli ve kendiliğinden tam istihdam seviyesinde dengededir ve devlet müdahalesi gerekli değildir.
- Devlet yalnızca, iç ve dış güvenlik, adalet ve diplomasi hizmetlerini yürütmeli, piyasa ekonomisinin işleyişine müdahale etmemelidir.
- Ortaya çıkabilecek geçici ekonomik sorunların çözümünde araç olarak, maliye politikası yerine para politikası kullanılmalıdır.
- "Her arz kendi talebini yaratır" (Say yasası-mahreçler kanunu) görüşü hâkimdir. Bu görüşe göre talebi belirleyen arz olduğundan, ekonomide genel bir krizin olması söz konusu değildir. Ekonomide sadece bölgesel ve geçici krizler mevcut olabilir.
- Ekonominin tam istihdam seviyesinde olduğunu, tam istihdamdan zaman zaman geçici sapmaların olabileceğini, ancak piyasa mekanizması sayesinde hiçbir müdahaleye gerek kalmadan tekrar tam istihdam denge düzeyine döneceğini savunurlar.
- Vergi objektif ölçülere göre ve düşük oranlı alınmalıdır.
- Ücret ve fiyatlar esnektir.
- Devlet bütçesi denk olmalı, borçlanmaya sadece olağanüstü durumlarda başvurulmalıdır.

YANIT C

16. Kamu gelir ve harcamalarının ekonomide ve ekonomik birimler üzerinde bir değişiklik yaratmaması, ekonomik birimlerin kararlarını olumlu veya olumsuz etkilememesi gerektiğini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Peçeleme
- B) Tarafsız maliye
- C) Mali sürüklenme
- D) Ayırma ilkesi
- E) Mali sınır

ÇÖZÜM

Devletin, maliye politikası aracı olarak kamu harcamaları ve vergileri kullanarak bireylerin ve firmaların iktisadi kararlarını olumsuz ya da olumlu etkilememesine tarafsız maliye denir. Tarafsız maliye anlayışı Klasik İktisadi Akımın bir ürünüdür. En önemli temsilcileri, Smith, Ricardo, Malthus, Say'dir.

Peçeleme: Özel hukuk kurallarını ve sözleşme şartlarını ustaca kullanarak vergiyi doğuran olayın ortaya çıkmasını engellemektir. Bu durumda idare ve vergi yargısı organları vergilendirmede görünüşteki sözleşmeyi değil, gerçek ekonomik durumu göz önüne alırlar. Çünkü vergi hukukunda peçeleme yasaktır ve geçersizdir.

Mali Sürüklenme: Büyüyen bir ekonomide, bütçe gelirlerindeki otomatik artışın, ekonomi üzerinde ters bir etki yaratarak ekonomiyi aşırı ölçüde istikrara getirmesine denir. Mali sürüklenme, enflasyonist dönemlerde ortaya çıkan ekonomik bir sorundur. Enflasyon, artan oranlı gelir vergisi tarifesinin şeklini değiştirerek kişilerin gelir, servet ve harcamalarının daha yüksek oranda vergiye tabi tutulmasına neden olur.

Ayırma İlkesi: Emekten elde edilen gelirin, sermayeden elde edilen gelirlere kıyasla korunmaya ihtiyaç duyduğu varsayımından hareketle; emek gelirlerinden, servet ve sermaye gelirlerine kıyasla daha düşük oranda vergi alınmasına denilmektedir.

Mali Sınır: Vergi oranı ya da vergi çeşidinin artırılmasına rağmen, vergi hâsılatının artmadığı durumdur.

YANIT B

17. Aşağıdakilerden hangisi Klasik maliyecilerin devlet borçlanması ile ilgili ileri sürdüğü doğru bir ifade değildir?

- A) Özel kesimde verimli kullanılacak fonların, borçlanma ile kamu kesimine aktarılmasına sebep olacağı için başvurulmaması gereken bir kaynaktır.
- B) Olağanüstü bir gelirdir ve olağanüstü durumlar dışında borçlanmaya başvurulmamalıdır.
- C) Devletin yapacağı harcamalar gelirlerinden fazla olacağı için borçlanma devletin asli gelir kaynağıdır.
- D) Borçlanma, vergilerin iskonto ettirilmiş şeklidir.
- E) Borçlanma, bugün alınamayan vergileri gelecek nesillere ertelediği için, gelecek nesillere yük oluşturur.

ÇÖZÜM

A, B, D ve E seçenekleri klasik maliyecilerin borçlanma ile ilgili görüşlerini yansıtmaktadır. C seçeneğindeki ifade klasik maliye anlayışı için doğru bir ifade değildir. Çünkü klasik maliyecilere göre devletin yapacağı harcamalar, devletin toplayacağı gelirlere fazla olmamalı, bütçe denk olmalıdır. Ayrıca klasik maliyecilere göre borçlanma devletin asli geliri değildir. Onlara göre devletin en önemli gelir kaynağı vergilerdir ve vergiler yalnızca mali (fiscal) amaç için kullanılmalıdır. Toplanan bu vergilerle yalnızca; iç ve dış güvenlik, adalet ve diplomasi hizmetleri yürütmeli, piyasa ekonomisinin işleyişine müdahale edilmemelidir.

YANIT C

18. Aşağıdaki durumlardan hangisi tarafsız devlet anlayışının bir gereğidir?

- A) Devlet müdahaleleri, verimli alanları verimsiz hale dönüştüreceği için en alt seviyede tutulmalıdır.
- B) Devlet, üretimde yalnızca tam ve yarı kamu-sal mal ve hizmetlerin üretimi üstlenmelidir.
- C) Devletin uygulayacağı politikalarda vergi oranları düşük tutulmalı, borçlanmaya ise ihtiyaç duyulan her an başvurulmalıdır.
- D) Devlet ekonomik müdahalelerde daima maliye politikası araçlarını kullanmalıdır
- E) Devlet gerektiğinde telafi edici bütçe politikaları ile piyasalara yön vermelidir.

ÇÖZÜM

Tarafsız devlet; kamu gelir ve harcamalarının kişi ve firmalar tarafınca alınan kararları olumsuz ya da olumlu etkilememesi anlamındadır. Tarafsız devlet ya da tarafsız maliye anlayışı Klasik İktisadi düşünceye ait bir görüştür. Bu nedenle tarafsız devlet anlayışına göre devlet, ekonomik ve sosyal hayata müdahale etmemeli, ekonomik kararlar piyasa ekonomisi tarafından piyasa işleyişine uygun olarak alınmalıdır. Yani, devlet faaliyetleri mümkün olan en alt seviyede tutulmalıdır. B, C, D ve E seçenekleri klasik iktisadi anlayışa uygun olmadıkları halde, A seçeneği Klasik İktisadi Yaklaşım çerçevesinde tarafsız devlet anlayışını ortaya koyar.

YANIT A

19. Klasik iktisadi yaklaşıma göre devletin temel görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ödemeler dengesi açıklarını kapatmak
- B) Gelir dağılımında adaleti sağlamak
- C) Güvenliği, adaleti ve diplomatik hizmetleri sağlamak
- D) Ekonomik büyümeyi ve kalkınmayı sağlamak
- E) İşsizliği ortadan kaldırmak

ÇÖZÜM

Klasik iktisadi anlayışa göre devlet yalnızca, iç ve dış güvenlik, adalet ve diplomasi hizmetlerini yürütmeli, piyasa ekonomisinin işleyişine müdahale etmemelidir. Bu sayede devlet tarafsız olmalı ve ekonomik faaliyetleri tamamen özel sektöre bırakmalıdır.

YANIT C

20. Bireyci-liberal devlet anlayışının ana fikri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Devletin, toplumu oluşturan kişilerin amaçları dışında kendine özgü bir amacı bulunamaz.
- B) Bireylerin tercihleri doğrultusunda hareket eden devlet, bireysel özgürlükleri sınırlayamaz.
- C) Devlet, bireylerin refahı için bireysel kararlara müdahale edemez.
- D) Liberal anlayış, bireylerin kararları üzerinde kısıtlamalar getiremez.
- E) Liberal devlet anlayışı müdahaleci olmasa da bireysel talepler devlet müdahalesini zorunlu kılar.

ÇÖZÜM

Liberal anlayış; bireyci, özgürlükçü, piyasa ekonomisinin ve sınırlı devlet anlayışının hâkim olduğu sistemi savunur. Sınırlı devlet anlayışı devletin yalnızca; iç ve dış güvenlik, adalet ve diplomasi hizmetleri yürütmesini, piyasa ekonomisinin işleyişine müdahale etmemesini ifade etmektedir. Bu sebeple devletin yetki ve görevlerinin kısıtlanması gerektiği savunulur. Piyasa ekonomisi ilkesi ise, bireycilik, özgürlük ve sınırlı devlet ilkelerinin bir gereğidir. Bu ilkeler doğrultusunda liberal devletin bireylerden bağımsız bir amacı olamaz (A seçeneği). Liberal devlette bireysel özgürlükler sınırlanamaz (B seçeneği). Bireysel kararlara ve taleplere müdahale edilmez (C seçeneği). Bireylerin tercihleri devleti yönlendirir ve bireylerin kararları üzerinde kısıtlama oluşturulamaz (D seçeneği). E seçeneğindeki, "liberal devlette bireysel talepler devlet müdahalesini zorunlu kılar" ifadesi yanlıştır. Liberal devlet anlayışında devlet müdahalesine yer verilmez.

YANIT E

21. 1929 Dünya Ekonomik Buhranından sonra, Klasik iktisadi yaklaşımın terk edilmesiyle birlikte verginin amacıyla ilgili ortaya çıkan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alınan vergiler, zorunlu durumlarda başvuru borçlanmanın karşılığı olarak borç geri ödemelerinde kullanılmaktadır.
- B) Vergiler daha çok, talep esnekliği düşük olan mal veya hizmetlerden alınarak, ekonomik büyümenin sağlanması kolaylaştırılmaktadır.
- C) Vergiler, mali amaçların yanında mali olmayan amaçlar çerçevesinde, gerektiğinde ekonomik ve sosyal hayata müdahale aracı olarak alınmalıdır.
- D) Aynı vergilerin ekonomide yaratacağı etki nakdi vergilere göre daha fazla olacağı için aynı vergilere ağırlık verilmektedir.
- E) Vergiler, ekonominin içinde bulunduğu konjktürel duruma bakılmaksızın dayanıklı tüketim mallarından alınmalıdır.

ÇÖZÜM

1929 Dünya ekonomik buhranından sonra değişen ve artan fonksiyonlara bağlı olarak vergilerin kamu gelirleri içinde önemi artmıştır. Bir yandan sürekli artış gösteren kamu harcamalarını karşılamak, diğer yandan da alınan vergi ile ekonomik ve sosyal amaçları gerçekleştirmek önem kazanmıştır. Bu durum, Keynesyen iktisadi düşüncenin ortaya çıkmasına ve Keynes'le birlikte verginin, mali amaçların yanında mali olmayan amaçlar çerçevesinde, gerektiğinde ekonomik ve sosyal hayata müdahale aracı olarak kullanılmasını gerekli kılmıştır.

YANIT C

- 22. I. Sanayi Devrimi
II. 1929 Dünya Ekonomik Buhranı
III. Sömürgeciliğin yaygınlaşması
IV. I. Dünya Savaşı'nın başlaması
V. Avrupa Birliği'nin kurulması**

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri, vergilerin ekonomik ve sosyal hayata müdahale amacıyla alınmaya başlamasında önemli bir role sahiptir?

- A) I ve II
- B) I, II ve III
- C) Yalnız II
- D) Yalnız IV
- E) I, II, III ve V

ÇÖZÜM

1929'da başlayan ekonomik buhran, tüm dünyada etkili olmuş ve özellikle sanayileşmiş ülkelerde yıkıcı etkiler yaratmıştır. Kriz nedeniyle işsizlik oranları hızla yükselmiş, inşaat, maden ve tarım sektörleri büyük ölçüde etkilenmiş, ortaya birçok ekonomik ve sosyal sorun çıkmıştır. Bu ekonomik ve sosyal sorunları, o dönemde kabul gören serbest piyasa ekonomisi anlayışı (klasik iktisadi anlayış) çözmede yetersiz kalmış ve devletin müdahalesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. 1929 Buhranından sonra Keynes, devletin ekonomik ve sosyal hayatta üstlendiği görevlerin arttığını, maliye politikası araçlarının ekonomik ve sosyal hayata müdahale aracı olarak kullanılmasının gerekliliğini ortaya koymuştur. Yani devlet, artık sadece mali amaçlar değil mali olmayan amaçlar içinde ekonomiye müdahale etmelidir anlayışı ortaya çıkmıştır.

YANIT C

23. I. Ekonomide ücretler ve fiyatlar rijittir (yapışkandır).
II. Ekonomi her zaman tam istihdam düzeyinde dengede değildir.
III. Piyasa ekonomisine arz olunan her mal ve hizmet kendi talebini yaratır.
IV. Faizler her zaman tasarruf - yatırım eşitliğini sağlamaz.

Yukarıdakilerden hangisi/hangileri, Keynes'in 1936 yılında yayınlamış olduğu, "İstihdamın, Paranın ve Faizin Genel Teorisi" adlı eserinde ortaya koyduğu varsayımlarından biri değildir?

- A) Yalnız III
B) Yalnız IV
C) I ve III
D) II, III ve IV
E) I, II ve IV

ÇÖZÜM

Keynesyen Yaklaşım (John Maynard Keynes) 20. yüzyılın ekonomik görüşlerini temel alan bir makroekonomik teoridir. Keynesyen iktisat akımının ana düşüncesi, devlet müdahalesinin ekonomiyi dengeye getirebileceği görüşüdür. Bu amaçla özel sektörün ağırlıklı olduğu ama devlet ve kamu sektörünün büyük role sahip olduğu bir karma ekonomiyi savunmaktadır.

Keynesyen İktisadi Akımın temel görüşleri;

- 1929 İktisadi buhranından sonra Keynes, müdahaleci devlet anlayışını ortaya atmış, yalnızca mali amaçlarını yerine getiren devlet değil sosyal ve ekonomik amaçları da içeren piyasa müdahalesini savunmuştur.
- Bu anlayışta devlet; ekonomideki fiyat istikrarını sağlamak ve ekonomiyi tam istihdama ulaştırmak gibi amaçları yerine getirmek için ekonomiye müdahale etmelidir.
- Tarafsız devlete karşı çıkan Keynes, devletin iktisadi ve sosyal nedenlerle ekonomiye ve bazı sosyal müesseselere müdahalesini zorunlu görmüş, devletin müdahalelerde taraflı olması gerektiğini savunmuştur.
- Taraflı devlet; devletin mali araçları (vergi, kamu harcamaları, borçlanma ve bütçe) kullanılarak konjonktürel duruma göre, kişi ve firmalar tarafından alınan kararları olumsuz ya da olumlu etkileyip yönlendirebileceği anlamındadır.

- Ekonomide yer alan ücret ve fiyatların rijit (yapışkan) olduğunu savunmuştur.
- Ekonominin her zaman tam istihdam düzeyinde dengede olmadığını, eksik istihdam koşullarının hâkim olduğunu ve bu durumun devlet müdahalesini zorunlu kıldığını savunmuştur.
- Ekonomiyi talep cephesinden açıklamış, her talebin kendi arzını yarattığı görüşünü ileri sürmüştür.
- Faizlerin her zaman tasarruf - yatırım eşitliğini sağlamadığını, tasarrufların faizin değil gelirin bir fonksiyonu olduğunu açıklamıştır.

"Piyasa ekonomisine arz olunan her mal ve hizmet kendi talebini yaratır" ifadesi, Keynesyen İktisatçılara ait bir görüş değil, Klasik İktisadi Akımın savunduğu bir görüştür.

YANIT A

24. Keynesyen İktisadi Yaklaşımına göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir ekonomide, toplam talepteki yetersizlik işsizliği, toplam talepteki artış ise enflasyonu arttırır.
- B) Kamu harcamaları vergi gelirlerinin yanında, ekonomideki konjonktürel duruma bağlı olarak emisyon ve borçlanma ile de finanse edilebilir.
- C) Ekonomide, işsizliğin söz konusu olması durumunda işsizliği azaltma yönünde genişletici maliye politikası, enflasyonist bir durumda söz konusu olması durumunda ise toplam talebi kısma yönünde daraltıcı maliye politikası uygulanabilir.
- D) Denk bütçe ile sınırlı borçlanma ve tarafsız maliye anlayışını benimseyen ekonomilerde ortaya çıkan kısa veya uzun vadeli sorunların çözümünde öncelikli olarak para politikasının uygulanması gerekir.
- E) Devlet kamu harcamaları ve vergileri kullanmak suretiyle ekonomik ve sosyal hayata müdahale edebilir.

ÇÖZÜM

Keynes, ekonomik sorunların çözümünde para politikası yerine maliye politikasının uygulanmasının ekonomik sorunların çözümünde daha etkili olacağını savunur. Şayet ekonomide, uzun dönem büyüme oranının üzerinde bir canlılık ve buna bağlı olarak ortaya çıkan enflasyon sorunu var ise, daraltıcı maliye politikası uygulanmalıdır. Ekonominin içinde bulunduğu konjonktürel durum daralma döneminde ise, yani ekonomi ortalama büyüme oranının altında bir üretim artışı içinde ise ve buna bağlı olarak da işsizlik sorunu ortaya çıkmışsa, devletin uygulayacağı genişletici maliye politikasıyla bu durum engellenebilir. Genişletici maliye politikasında devlet, vergi oranlarını azaltıp kamu harcamalarını artırır. Daraltıcı maliye politikasında ise, vergi oranlarını artırıp kamu harcamalarını azaltır.

Keynesyen İktisadi Akım, denk bütçe yerine telafi edici bütçe prensibini savunur. Telafi edici bütçe teorisi, ekonomide özel kesim harcamalarının azalması sonucunda ortaya çıkan eksik istihdam durumunun giderilerek, ekonominin yeniden tam istihdamda dengeye kavuşması için, eksik olan özel kesim harcamalarının kamu harcamaları ile telafi edilmesidir.

Keynes'e göre devlet, ekonomideki talep yetersizliğini gidermek için, borçlanma yolu ile gelir yaratıp, bu gelirleri de kamu harcaması olarak kullanabilir. Keynesyenler, borçlanma ile sağlanan kaynakların kendi kendini finanse eden yatırımlar için kullanılması durumunda bütçe açıklarının borçlanmayla finansmanının gelecek nesiller üzerinde herhangi bir yük meydana getirmeyeceğini savunmuştur.

Keynes'e göre devlet, ekonominin içinde bulunduğu konjonktürel duruma göre ekonomik birimlerin kararlarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilmeli yani maliye taraflı olmalıdır. Keynes, ortaya çıkan ekonomik ve sosyal sorunların çözümünde para politikaları yerine maliye politikalarının sorunun çözümünde daha etkili olacağını savunmuştur. Para politikasının etkinliği Klasik İktisadi Yaklaşımın savunduğu bir görüştür.

YANIT D

25. Aşağıdakilerden hangisi, modern maliye yaklaşımına göre uygulanması gereken vergi politikası ile ilgili doğru bir ifadedir?

- A) Vergiler, ekonomik istikrarı ve dış ekonomik dengeyi sağlamada, gelir dağılımında eşitsizliği gidermede etkin bir şekilde kullanılmalıdır.
- B) Vergiler düşük oranlı ve piyasa mekanizmasının işleyişini bozmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- C) Kamu otoriteleri tarafından alınan vergiler ekonomik birimlerin üretim, yatırım ve tasarruf kararlarını etkilememeli.
- D) Vergiler bütçe denkleğini sağlayacak şekilde planlanıp tahsil edilmelidir.
- E) Vergi sadece devletin güvenlik, adalet, diplomasi gibi klasik görevlerini gerçekleştirilmek için alınmalıdır.

ÇÖZÜM

Klasik maliye yaklaşımının aksine modern maliye yaklaşımında devlet vergileri; ekonomik istikrarı, dış ekonomik dengeyi sağlama ve gelir dağılımında eşitsizliği giderme gibi ekonomik ve sosyal amaçlara ulaşmada da etkin bir şekilde kullanılmaktadır. B, C, D ve E seçeneklerindeki ifadeler, klasik İktisadi anlayışa dayanan görüşler olup, vergilerin ekonomik ve sosyal hayata müdahale aracı olarak kullanılmaması gerektiği savunulmuştur. Ancak, A seçeneğindeki ifade modern maliyecilere ait bir ifadedir ve vergilerin gerektiğinde, ekonomik ve sosyal hayata müdahale aracı olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

YANIT A

26. Aşağıdakilerden hangisi, modern maliye yaklaşımının vergiye bakış açısıyla ilgili doğru bir ifade değildir?

- A) Vergileri, devletin en önemli gelir kaynağı olarak görmüşlerdir.
- B) Vergilerin taraflı olması gerektiğini savunmuşlardır.
- C) Vergiler, enflasyona müdahale aracı olarak kullanılamaz.
- D) Vergi, mali amacının yanında mali olmayan amaçlar için de alınmalıdır.
- E) Vergiler, maliye politikası aracılığı ile gerektiğinde ekonomik birimler üzerine olumsuz veya olumlu etki oluşturabilmelidir.

ÇÖZÜM

Modern maliye yaklaşımında devlet vergileri, ekonomik ve sosyal amaçlara ulaşmak için önemli bir araç olarak görürler. Bu bağlamda A, B, D ve E seçeneklerindeki ifadeler modern maliye yaklaşımının vergiye bakış açısını ortaya koyarken C seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü modern maliyeciler vergileri mali araçların yanında; enflasyon oranlarının düşürülmesi, gelir dağılımında adaletin sağlanması, büyüme ve kalkınmanın sağlanması için kullanılırlar.

YANIT C

27. I. Borçlanma, ekonomik ve sosyal koşullar gerektirdiğinde müdahale aracı olarak kullanılmalıdır
- II. Borçlanma, vergi almanın zor olduğu dönemlerde kamu harcamalarını karşılamak amacıyla elde edildiğinde, olağan kamu geliri kabul edilip gerçek bir kamu gelirine dönüşebilir.
- III. Borçlanma enflasyonist dönemlerde, ülke ekonomisindeki kararları yönlendirmemesi açısından dış piyasalardan alınmalı ve ekonomiye kanalize edilmelidir
- IV. Borçlanma, vergilerin öne alınmış veya iskonto ettirilmiş halidir.

Devlet borçlanması ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi/hangileri, modern maliyecilere göre yanlış bir ifadedir?

- A) II ve III
- B) Yalnız III
- C) I, II ve IV
- D) I ve III
- E) III ve IV

ÇÖZÜM

Modern maliyecileri klasik maliyecilerden ayıran en önemli fark, devletin ekonomik ve sosyal hayata müdahalesini uygun görmeleridir. Devlet, ekonominin içinde bulunduğu konjonktürel duruma bağlı olarak mali araçları kullanarak bu mali araçları müdahale aracı yapabilir. Modern maliyecilere göre devlet için borçlanma; ekonomik ve sosyal koşullar gerektirdiğinde müdahale aracı olarak kullanılabilir (I), vergi almanın zor olduğu dönemlerde kamu harcamalarını karşılamak amacıyla elde edildiğinde gerçek bir kamu geliri sayılmalı, teoride olağanüstü kamu geliri olmasına rağmen müdahale aracı olarak kullanılacağı için olağan kamu geliri kabul edilmelidir (II). Enflasyonist dönemlerde amaç talebi kısip enflasyon oranını düşürmek olduğu için borç, iç piyasadan uzun vadeli alınmalı ve ekonomiye kanalize edilmemelidir. Aksi takdirde, enflasyonu azaltmak yerine iç piyasaya arz edilen kaynak, enflasyonun artmasına neden olacaktır (III). Borçlanmayı, vergilerin öne alınmış veya iskonto ettirilmiş hali olduğunu ileri süren yaklaşım modern maliyeciler değil, Klasik İktisadi yaklaşımdır (IV).

YANIT E

28. Modern maliyecilere göre aşağıdakilerden hangisi mali araçların ana amacını ifade etmektedir?

- A) Denk bütçe sağlama amacı
- B) Gelir dağılımında adaleti sağlama amacı
- C) Regülasyon ve deregülasyon amacı
- D) Negatif dışsallıkları ortadan kaldırma amacı
- E) Ekonomik ve sosyal hayata müdahale amacı

ÇÖZÜM

1929 Dünya ekonomik buhranından sonra değişen ve artan fonksiyonlara bağlı olarak Keynes'le birlikte devletin görevleri de artmıştır. Mali araç kabul edilen; vergi, borçlanma, kamu harcamaları ve bütçenin ekonomik ve sosyal hayata da müdahale aracı olma fonksiyonu ortaya çıkmıştır. Bu durum, mali araçların ana fonksiyonunun müdahale olmasını gerekli hale getirmiştir.

YANIT E

29. Aşağıdakilerden hangisi 1929 Ekonomik Bunalımı'nın ardından Keynes'in katkılarıyla doktrin hâline gelen ve 1970'li yılların ortalarına kadar oldukça etkili olan "refah devleti" yaklaşımının özelliklerinden biri değildir?

- A) Düzenleyici
- B) Tarafsız
- C) Müdahaleci
- D) Girişimci
- E) Yeniden dağıtıcı

ÇÖZÜM

Refah devleti veya sosyal devlet, vatandaşların refahı için sorumluluk anlayışını kabul ederek, bireylerin iktisadi ve sosyal esenliklerinin korunması ve teşvik edilmesinde devletin ana rol oynamasını önerir. Örneğin okul ücretsizdir ve hastaları tedavi etmek devletin görevidir. Devlet, işsizlere ve az gelirlili kişi veya ailelere yardım yapabilir.

Refah devletinde temel amaç, piyasa ekonomisinin başarısızlıklarını ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle refah devletinin tarafsız olması beklenebilir. Sosyal refah devleti; müdahaleci, düzenleyici, kaynakları ve geliri yeniden dağıtıcı ve girişimcidir.

YANIT B

30. Aşağıdakilerden hangisi Fonksiyonel Maliye Yaklaşımının savunduğu görüşlerden biri değildir?

- A) Devlet gerektiğinde ekonomik ve sosyal hayata müdahale ederek özel mal ve hizmet de üretebilmelidir.
- B) Ekonominin içinde bulunduğu konjonktürel duruma göre devlet, makro ekonomik dengeleri sağlayabilmek için bütçe açığı ya da fazlası verebilir.
- C) Ekonomide klasik iktisatçıların savunduğu tam istihdam denge düzeyi mevcut değildir. Tam istihdamın sağlanabilmesi ve korunabilmesi için devlet müdahalesi gereklidir.
- D) Borçlanma olağan dışı bir kamu gelirdir ve sadece yatırım harcamalarını finanse etmek için dış piyasalardan uzun vadeli alınmalıdır.
- E) Kamu harcamaları ve vergiler özel kesimin talep yetersizliğini telafi etmeli, makroekonomik dengesizliği gidermelidir.

ÇÖZÜM

Keynes ile birlikte ortaya çıkan fonksiyonel maliye, devletin klasik görevlerini yerine getirmesinin yanında sosyal ve ekonomik amaçlarını gerçekleştirmek için de iktisadi alana aktif müdahalesini savunan bir yaklaşımdır. Bu amaçla devlet, konjonktürel duruma göre gerektiğinde borçlanabilmesi ve bunu iç ya da dış piyasadan yapabilmelidir.

Fonksiyonel Maliye Yaklaşımının temel ilkeleri;

- Müdahaleci, sosyal bir devlet anlayışını savunan Fonksiyonel Maliye Yaklaşımını, Lerner ve Hansen gibi iktisatçılar geliştirmişlerdir.
- Devlet gerektiğinde ekonomik ve sosyal hayata müdahale ederek özel mal ve hizmet de üretebilmelidir.
- Ekonominin içinde bulunduğu konjonktürel duruma göre devlet, makro ekonomik dengeleri sağlayabilmek için bütçe açığı ya da fazlası verebilir.
- Ekonomide klasik iktisatçıların savunduğu tam istihdam denge düzeyi mevcut değildir. Tam istihdamın sağlanabilmesi ve korunabilmesi için devlet müdahalesi gereklidir.
- Kamu harcamaları ve vergiler özel kesimin talep yetersizliğini telafi etmeli, makroekonomik dengesizliği gidermelidir.
- Ekonomide tam istihdamın korunması ancak devlet müdahalesiyle mümkündür.
- Kamu harcamaları ve vergiler tarafsız olmalıdır.
- Vergiler ve kamu harcamaları, ekonomi ve millî gelir üzerinde etkili mali araçlardır.
- Borçlanma normal bir kamu gelirdir. Devlet cari harcamalar için de borçlanmaya gidebilir.

YANIT D

31. Aşağıdakilerden hangisi, "sosyal piyasa ekonomisi anlayışına" ilişkin doğru bir ifade değildir?

- A) Liberal devletten farklı olarak devletin müdahalesini, belirli şartlar ve hedefler doğrultusunda uygun görmüştür.
- B) Özel teşebbüs varlığını sürdürmekle birlikte devlet, bir yandan kamu hizmeti verecek işletmeleri kurup işletirken, diğer yandan özel teşebbüsü denetim ve gözetim altında tutmaktadır.
- C) Devlet, mal ve hizmet fiyatlarını sübvansiyon uygulaması ile belirli bir düzeye düşürebilir.
- D) Sosyal piyasa ekonomisine göre devlet müdahalesi, piyasa sistemini dışlayan ve işleyişini yavaşlatan bir sistem olmalıdır.
- E) Sosyal piyasa ekonomisi, rekabet ekonomisi temeline dayalı özgür girişimi amaçlar.

ÇÖZÜM

Sosyal piyasa ekonomisi taraftarlarına göre; piyasa ekonomisinin aksaklık, yetersizlik ya da başarısızlık gösterdiği durumlarda devletin tamamlayıcılık rolüne ihtiyaç vardır. Ancak esas olan piyasa ekonomisidir. Devlet sadece gerektiğinde bir rol üstlenmelidir. Bu nedenle devlet müdahalesi, piyasa sistemini dışlayan ve işleyişini yavaşlatan bir sistemden çok, piyasa sistemine uygun ve piyasa sisteminin işleyişini bozmayan bir yapıda olmalıdır.

Sosyal piyasa ekonomisinin anlayışının temel ilkeleri aşağıdaki gibidir;

- Piyasaların işleyebilmesi için yasal düzenlemelerden ve kurumlardan oluşan bir düzenleme ihtiyacı vardır.
- Kamusal mal ve hizmetlerin topluma sunumu devlet tarafından yapılmalı ya da devlet tarafından sunulacağı garanti edilmelidir.
- Piyasada insanları hastalık, kaza, işsizlik, yaşlılık, fakirlik ve bakıma muhtaçlık gibi temel hayat risklerinden koruyan sosyal güvenlik sistemleri gereklidir.
- Arz ve talep arasındaki uyarılma her zaman sorunsuz bir şekilde işlemediği için sürekli olarak üretim fazlası, fiyat balonları, konjonktürel çökmeler yaşanır. Devletin bu tür krizlerin etkilerini mümkün olduğu kadar düşük tutmaya çalışması gerekir.
- Tüm bu piyasayı düzenleme, döngüsel olmayan ekonomi politikası ve sosyal güvence önlemleriyle baş edebilmek için verimli bir yönetimi ve işleyen bir demokratik kontrolü ve meşruiyeti olan güçlü bir devlet gerekir.

YANIT D

32. Aşağıdakilerden hangisi, Klasik İktisadi Akım ile Monetarist akımın ortak görüşlerinden biridir?

- A) Ekonomiye talep cephesinden bakarak efektif talebi analiz etmeleri
- B) Ekonominin her zaman tam istihdam düzeyinde dengede olabileceklerini savunmaları
- C) Ekonomide aksak rekabet koşullarının varlığını savunmaları
- D) Faiz oranlarının, para arzı ile para talebi tarafından belirlendiği görüşünü benimsemeleri
- E) Enflasyonun en önemli kaynağının para arzındaki artışların olması

ÇÖZÜM

A, C ve D seçenekleri Keynesyen İktisadi görüşe ait ifadelerdir. B seçeneğindeki ifade Klasik İktisadi Akım'a ait bir ifadedir. Monetaristlere göre ekonomi, her zaman tam istihdam düzeyinde dengede değildir. Çünkü ekonomi içinde %100 üretim kapasitesinde bile işsizlik olabilir ki buna monetaristler doğal işsizlik adını verir.

Klasik İktisadi Akım ile Monetarist akımın ortak görüşü, enflasyonun en önemli kaynağının para arzındaki artışlar olduğunu kabul etmeleridir.

Monetarist İktisadi Akımın temel görüşleri;

- Önderliğini Milton Friedman'ın yaptığı bu görüşe göre, ekonomide oluşan istikrarsızlığın nedeni para arzında oluşan dalgalanmalardır.
- Kısa dönemde, para arzında oluşan artışlar geliri artırabilir ama uzun dönemde fiyatlar genel düzeyini yükseltir.
- Monetaristler, durgunluğun nedeninin parasal daralma, enflasyonun nedeninin ise parasal genişleme olduğunu ileri sürmüşlerdir.
- Para politikasının yanlış uygulanmasından vazgeçilirse, ekonomide nispi bir istikrar sağlanacaktır.
- Friedman tarafından kullanılan doğal işsizlik oranı, yapısal ve friksiyonel işsizlerin toplamından oluşmaktadır.
- Monetaristlere göre, parasal bir genişleme toplam talebi artırarak işsizliği azaltabilir.
- Monetaristlere göre, paranın dolaşım hızı istikrarlıdır.
- Monetaristlere göre, özel sektör istikrarlıdır. Ekonomide dengesizlik yaratan unsurların içsel değil dışsal etkenlerin varlığıdır. Dışsal faktörler ise kamu faaliyetleridir.
- Monetaristlere göre, iyi bir para politikası para arzında sabit bir artışa izin veren bir politikadır.

YANIT E